

FAN, TA'LIM VA AMALIYOT INTEGRATSIYASI

ISSN: 2181-1776(E) | SJIF 2023: 6.907

¹Mamajonova Mastura
Valijonovna

²Musurmonqulova Feruza
Obidovna

*Farg'ona viloyati Bog'dod t/n, 2-umumiy o'rta ta'lim
maktabi o'qituvchilari*

BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINFLAR O'QITUVCHILARIDA INNOVATSION KOMPETENTLIK SHAKLLANTIRISH METODLARI

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada bo'lajak o'qituvchilarning innovatsion kompetentligini shakllantirish dolzarb pedagogik muammo ekanligi asoslangan hamda bo'lajak o'qituvchilarda innovatsion kompetentlikni shakllantirishning samarali shakl, metodlaridan foydalanish imkoniyatlari va usullari ochib berilgan.

Kalit so'zlar: interfaol o'qitish, interfaol o'qitish metodlari, keys-stadi, videometod, trening, videotrening, innovatsion kompetentlik, viktorinalar.

Zamonaviy ta'limning asosiy maqsadlaridan biri — bu har bir ta'lim oluvchining nafaqat bilimlar yig'indisi bilan qurollantirilishi, balki qiziqishlari, moyilligi, rivojlanishi va tarbiyasi, ularni ta'lim jarayonidagi faol pozitsiyalarini shakllantirishiga mos ravishda sifatli ta'limni ta'minlashdan iborat.

Bugun ta'lim tizimidagi innovatsiyalarni quyidagicha tasniflash ma'qullanmoqda: • Faoliyat yo'nalishiga qarab (pedagogik jarayondagi, boshqaruvdagi). • Kiritilgan o'zgarishlarning tavsifiga ko'ra (radikal, modifikatsiyalangan, kombinatsiyalangan). • O'zgarishlar ko'lamiga ko'ra (lokal, modulli, tizimli). • Kelib chiqish manbayiga ko'ra (shu jamoa uchun ichki yoki tashqaridan olingan). Innovatsiyaning maqsadi - sarflangan mablag4 yoki kuchdan eng yuqori natija olishdan iborat. Ma'lumki interfaol o'qitish jarayonini tashkil etishning muhim vositasi interfaol o'qitish metodlari hisoblanadi. Interfaol o'qitish metodlari (IO'M) - ta'lim oluvchining bilish faoliyatini faollashtirish ehtiyojlaridan kelib chiqib

o'quv jarayonini o'zaro hamkorlik asosida tashkil etilgan "sub'ekt-sub'ekt" munosabatlariga asoslangan o'qitish metodlari tizimidir.

Ma'lumki, innovatsion ta'lim sharoitlarda o'qituvchining axborot ko'nikmasi uning professional pedagogik kompetentligini aniq belgilaydi. Bo'lajak boshlang'ich sinflar o'qituvchisining axborot ko'nikmalarini shakllantirish uning axborot qobiliyatining asosiy komponentlari (turli xil axborot faoliyatini amalga oshirish bilan bog'liq kasbiy yo'naltirilgan ko'nikmalar) va maxsus komponentlar bloklari ishlab chiqilishini nazarda tutadi, mazkur tadqiqot ishida ular birgalikda maxsus axborot kompetentligi sifatida belgilangan. Shu tariqa, o'qituvchining axborot kompetentligi boshlang'ich sinfda o'quv jarayonining samaradorligini oshirishda hal qiluvchi omil bo'lib xizmat qila boshlaydi.

Boshlang'ich sinf o'qituvchisini axborot kompetentligini rivojlantirishda quyidagi vazifalarni amalga oshirish lozim deb hisoblaymiz:

- bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchisini kasbiy-mutaxassislik tayyorgarligiga zamonaviy talablar va o'qituvchining professional malakasining eng muhim tarkibiy qismlaridan biri sifatida axborot ko'nikmalarini, shu bilan birga, bo'lajak boshlang'ich sinflar o'qituvchisining axborot kompetentligini oshirishning aniq maqsadga yo'naltirilgan jarayonlarni tashkil etish;

- yangi axborot texnologiyalari sohasidagi taraqqiyot, ularning didaktik imkoniyatlari kengayib borayotganligi va o'qituvchilarni boshlang'ich ta'lim jarayonida ularni to'g'ri yo'naltirish.

Mazkur vazifalarni hal etish jarayonida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchisining axborot kompetentligini shakllantirish (rivojlantirishda boshqarish)ga yondashuvlarni ishlab chiqildi.

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchisining axborot kompetentligini rivojlantirish asosini: insonparvarlashtirish va shaxs rivoji g'oyalari, rivojlantiruvchi va tarbiyalovchi o'qitish konsepsiyasi, o'qitish jarayonini tashkil etishga shaxsiy-faoliyatli yondashuv konsepsiyasi, pedagogik hodisalarni va uning qo'llanilishini o'rganishga tizimli yondashuv tashkil etadi.

O'qituvchi o'z faoiyatini o'z hamkasblari tahlil qila olganidek, tahlil qila olishi zarur. Busiz kasbda rivojlanishga erishib bo'lmaydi. Xo'sh, tahlil qilishning o'zi nimalardan iborat? U qanday prinsiplarga asoslanadi? Bizningcha, pedagogik faoliyatni tahlil qilganda uning barcha tarkibiy qismlarini ajratib ko'rsatish, ularning uzviy bog'liqligini chuqur tushunish, o'qituvchi qo'vgan masalalar. uni yechish yo'llari va ko'zlangan maqsadlar qanchalik uyg'unlashib ketishini his etish lozim. Bunda: birinchidrm, biz hamkasbimiz darsini tashqaridan kuzatishimiz va faoiyatini tahlil qilishimiz: ikkinchidan, o'zimiz uchun alohida ahamiyatga molik bo'lgan o'z harakatlarimizni tahlil qilishimiz kerak. Bunday tahlil (analiz) yo'illarini egallash uchun muayyan bosqichdagi ishlarni bajarmoq zarur. Birinchi bosqich - psixologik-pedagogik fanning yangi g'oyalari, pedagogik faoliyatning tuzilishi. uning asosiy tarkibi. uning boshqa predmetlar bilan o'zaro ta'siri va o'zaro aloqasi bilan tanishish. Ikkinchi bosqich - tahlil. qayd etish, ro'vxatga olish, xronometrlash yo'illarini o'rganish. Biz ishlab chiqqan tahlil sxemasi (Analiz sxemasi)da faoliyatni qanday qilib va qanday izchillikda tahlil qilish lozimligi va ular o'rtasida qanday tarkibiy qismlar va o'zaro

aloqa borligini ko'rish mumkinligi bavon qilinadi. O'qituvchining o'z pedagogik faoliyatini ketma-ketlik asosida tahlil (analiz) qilish. Pedagogik topshiriqlar: - Dars (mavzu)ga qanday aniq vazifalar qo'vilgan: a) rivojlantiruvchi; b) tarbiyalovchi; d) ta'lim beruvchi. - Ular qaysi umumiy vazifaning bir qismi bo'lib hisoblanadi? - Darsda barcha topshiriqlar bajariladimi? - Dars davomida vazifalar o'zgaradimi? O'zgargan bo'lsa, nima uchun? Pedagogik vosita va usullar: - Mazkur sinf va alohida o'quvchilarning xususiyatlari e'tiborga olindimi: a) ularning aqliy va psixik o'sishi darajasi; b) potensial imkoniyatlari; d) fanni bilish darajasi; e) hissiy holatlar va darsga tayyorgarligi; f) qanday hisobga olindi? Agar hisobga olinmagan bo'lsa, nima uchun? - Mazkur sinf bilan ishlashga o'qituvchining xohishi qanday edi? Darsga tayyorgarlik darajasi-chi? - Darsga tayyorgarlikda qanday usul va yoildan foydalanildi? Darsda vaqt taqsimoti qanday bo'ldi? U maqsadga muvofiqmi? Pedagogik masalalarni hal qilish uchun qo'shimcha materialdan foydalanildimi? Qanday maqsadda? Bu ijobiy natijaga olib keldimi?

Shunday qilib, bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchisi o'z kasbiy faoliyatida yangi axborot texnologiyalaridan to'g'ri foydalanishi malakasini shakllantirish kerakdir degan xulosaga keldik.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1.Oxunova, D. (2022). O'QUVCHILAR BILIMINI BAHOLASHGA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR. Academic research in educational sciences, 3(2), 870-876.

2.Kahhorjonovna, O. D. (2022). Approaches to Preparing Future Teachers for the Organization of Cognitive Processes in General Secondary Schools. Miasto Przyszłości, 29, 6-7.

3.Kahhorjonovna, O. D. (2022). Future Teachers' Specific Characteristics of Development of Cognitive